

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Hovedutvalg teknisk, miljø og næring	10/2021	18.03.2021
Ungdomsrådet	12/2021	25.03.2021

Oppstart av planarbeid - Klima-, energi- og miljøplan for Hustadvika kommune 2022-2025

Behandling i Ungdomsrådet - 25.03.2021

Kommunedirektørens innstilling

Det meldes om oppstart av arbeidet med Klima-, energi- og miljøplan for Hustadvika kommune 2022-2025, jf. vedtatt kommunal planstrategi 2020-2023 – Hustadvika kommune. Planen skal utformes som en temaplan med tiltak og ta utgangspunkt i førende strategier i kommuneplanens samfunnsdel og Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning.

Vedtak

Behandling i Hovedutvalg teknisk, miljø og næring - 18.03.2021

Kommunedirektørens innstilling

Det meldes om oppstart av arbeidet med Klima-, energi- og miljøplan for Hustadvika kommune 2022-2025, jf. vedtatt kommunal planstrategi 2020-2023 – Hustadvika kommune. Planen skal utformes som en temaplan med tiltak og ta utgangspunkt i førende strategier i kommuneplanens samfunnsdel og Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning.

Representanten Øystein Settem Wold (MDG) satte frem følgende tilleggsforslag:

*Nytt kulepunkt under "fokusområder" settes inn:
Det må sikres fokus på artsmangfold i plana*

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Tilleggsforslaget fra representanten Øystein Settem Wold ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Det meldes om oppstart av arbeidet med Klima-, energi- og miljøplan for Hustadvika kommune 2022-2025, jf. vedtatt kommunal planstrategi 2020-2023 – Hustadvika kommune. Planen skal utformes som en temaplan med tiltak og ta utgangspunkt i førende strategier i kommuneplanens samfunnsdel og Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning.

Nytt kulepunkt under "fokusområder" settes inn:
Det må sikres fokus på artsmangfold i plana.

Kommunedirektørens innstilling

Det meldes om oppstart av arbeidet med Klima-, energi- og miljøplan for Hustadvika kommune 2022-2025, jf. vedtatt kommunal planstrategi 2020-2023 – Hustadvika kommune. Planen skal utformes som en temaplan med tiltak og ta utgangspunkt i førende strategier i kommuneplanens samfunnsdel og Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning.

Saksopplysninger

I denne saken skisseres kommunedirektørens opplegg for hvordan arbeidet med en ny Klima-, energi- og miljøplan for Hustadvika skal gjennomføres. Det foreslås aktuelle mål og fokusområder som skal legges til grunn for arbeidet. Plan for framdrift og medvirkning inngår også.

Bakgrunn:

Klima-, energi- og miljøplan for Hustadvika kommune er prioritert i planstrategien for 2020-2023 (PS 20/2020). Planens hensikt er å legge grunnlag for klimaarbeidet i kommunen. Klima-, energi- og miljøplanen skal fremmes som en temaplan med tiltak, og planen skal bidra inn i arbeidet med kommuneplanens arealdel. Klima-, energi og miljøplanen for Hustadvika kommune 2022-2025 blir en helt ny plan.

Eide kommune utarbeidet en klima- og energiplan i 2010 og Fræna kommune i 2012.

Hensikten med planen:

Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning

I statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning står det at kommunene, fylkeskommunene og staten skal gjennom planlegging og øvrig myndighets- og virksomhetsutøvelse stimulere til, og bidra til reduksjon av klimagassutslipp, samt økt miljøvennlig energiomlegging. Planleggingen skal også bidra til at samfunnet forberedes på og tilpasses klimaendringene (klimatilpasning).

Formålet med planretningslinjene er å:

- sikre at kommunene og fylkeskommunene prioriterer arbeidet med å redusere klimagassutslipp, og bidra til at klimatilpasning ivaretas som hensyn i planlegging etter plan- og bygningsloven.

- sikre mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i kommunene.
- sikre at kommunene bruker et bredt spekter av sine roller og virkemidler i arbeidet med reduksjon av klimagassutslipp og klimatilpasning, og bidra til avveining og samordning når utslippsreduksjon og klimatilpasning berører eller kommer i konflikt med andre hensyn eller interesser.

Klima, energi og miljøplanen skal følges opp gjennom handlingsdelen og mer detaljert planlegging, og legges til grunn og gi føringer for kommunenes øvrige myndighets- og virksomhetsutøvelse.

Planen skal være strategisk innrettet og bygge på grundige analyser av nåsituasjonen. Det skal legges vekt på langsiktige mål, samtidig som det utredes tiltak som kan gjennomføres på kort sikt.

Planen bør baseres på relevans og lokale forhold og omfatte:

- Informasjon om klimagassutslipp i kommunen, fordelt på kilder og sektorer. Alle kilder som innebærer direkte utslipp av klimagasser innenfor kommunens grenser, bør inkluderes.
- Informasjon om energisystem, energiforsyning og forbruk av energi innen kommunens grenser, herunder tilgang på miljøvennlige energiresurser.
- Framskrivning av utslippene i kommunen om det ikke gjennomføres nye tiltak, forventet etterspørsel etter energi og forventet ny energiproduksjon. Framskrivingsperioden bør være minst ti år.
- Ambisiøse mål for utslippsreduksjoner.
- Ambisiøse mål for mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i kommunal bygningsmasse og i kommunen for øvrig.
- Tiltak og virkemidler for reduksjon av klimagassutslipp, mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging. Tiltakene og virkemidlene bør i størst mulig grad være koplet til oppnåelse av de målene som er satt av kommunen, og ha moderate kostnader sammenholdt med andre tiltak som kan gjennomføres med samme formål.
- Utredning av virkemidler som kan tenkes benyttet for å nå målsettingene, herunder en vurdering av om virkemidlene er kostnadseffektive.
- Handlingsprogram med en tydelig ansvarsfordeling for oppfølging av klima- og energiplanene.
- Sammenhengen mellom klima- og energiplanlegging og samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging.

Kommunen er en viktig aktør i klimaarbeidet, både som planmyndighet, forvalter av samferdsel, kjøper av transporttjenester, tilsynsmyndighet, stor eier av bygg og eiendommer og premissgiver for næringslivsutvikling og boligutviklingen i kommunen. Kommunen er også ansvarlig for beboernes helse og trivsel, og et stort ansvar for å bidra til et en bærekraftig samfunnsutvikling.

I de statlige planretningslinjene påpekes det at kommunen bør kartlegge økosystemer og arealbruk med betydning for klimatilpasning. Spesielt våtmarker, myrer, elvebredder og skog som kan dempe effektene av klimaendringer er viktige å ivareta i arealplanleggingen. Forvaltningen av skog og jord kan også bidra med forsynende og opprettholdende tjenester som er viktige å ivareta.

Kommuneplanens arealdel må brukes aktivt for å oppnå en samlet arealdisponering som ivaretar hensynet til et klima i endring. I arbeidet med kommuneplanens arealdel skal det gjøres en vurdering av om hensynet til et endret klima innebærer behov for oppheving eller revisjon av gjeldende reguleringsplaner.¹

Arealer som vurderes tatt i bruk til utbyggingsformål i kommune- og reguleringsplaner kan være utsatt for farer, som for eksempel flom og skred. Utbygging kan også øke påkjenningen for nedenforliggende arealer. For å kunne forebygge tap av liv, helse, kritisk infrastruktur og andre materielle verdier er det nødvendig at det, gjennom risiko- og sårbarhetsanalyser tidlig i planprosessen, vurderes om klimaendringer gir et endret risiko- og sårbarhetsbilde.

Ved planlegging av nye områder for utbygging, fortetting eller transformasjon, skal det vurderes hvordan hensynet til et endret klima kan ivaretas. Det bør legges vekt på gode helhetlige løsninger og ivaretagelse av økosystemer og arealbruk med betydning for klimatilpasning, som også kan bidra til økt kvalitet i uteområder. Planer skal ta hensyn til behovet for åpne vannveier, overordnede blågrønne strukturer, og forsvarlig overvannshåndtering.

Dette bør være med under utarbeidelse av klima, energi og miljøplanen og skal da også danne grunnlag for den pågående prosessen med kommuneplanens arealdel.

Kommunal planstrategi 2020-2023

I kommunal planstrategi 2020-23 vedtatt i Kommunestyret i sak 20/2020 den 2. april 2020 står det følgende om Klima-, energi- og miljøplanen:

¹ For reguleringsplaner som er mer enn 10 år, er det naturlig å tenke seg at reg. bestemmelser kan være utdatert i henhold til dagens virkelighet, inkludert lovverk og andre føringer. Temaer som barn/unge, forebyggende helse, klima/miljø, transport, kultur og jordvern hadde ikke tilsvarende oppmerksomhet da, sett i forhold til dagens realiteter og krav

Skal Norge klare omstillingen til et samfunn med lave utslipp av klimagasser er kommunene sin innsats sentral. Norge står, som alle andre land, overfor en omstilling der klimagassutslippene fra alle sektorer må fjernes helt eller minimeres fram mot midten av dette århundret. For at omstillingen skal gjøre det mulig med grønn vekst og bedret livskvalitet for innbyggerne, er det avgjørende at lavutslippsperspektivet fanges opp i samfunnsplanleggingen i alle ledd. Skal Norge oppfylle sin utslippsforpliktelse for 2030, vil derfor kommunens innsats være sentral. Kommunen har flere roller og virkemidler de kan bruke i sitt arbeid med å redusere klimagassutslipp. God klima- og energiplanlegging bidrar til at kommunen får gjennomført samfunnsøkonomisk lønnsomme tiltak. En klima- og energiplan for Hustadvika er derfor av høy prioritet i Hustadvika kommune.

Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032

I kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032 vedtatt av kommunestyret 17. september 2020 (PS 70/2020) er klima og miljø ett av seks gjennomgående hensyn. I kommuneplanen står det at innen midten av dette århundret må Norge omstilles å bli et lavutslippssamfunn. Dette krever sparing og omlegging av energi i alle sektorer. Kommunene forventes å ta en aktiv rolle og være pådriver i denne omstillingen. Hustadvika kommune vil planlegge areal og transport slik at klimautslippene blir minst mulige. Vi vil benytte lovverk og utbyggingsavtaler for å redusere energibruk og klimagassutslipp fra byggene våre, og på den måten føre an lokalt. Norske kommuner har også et ansvar for tilpasning til konsekvensene av klimaendringer. Hustadvika kommune tilpasser kommuneutviklingen og tjenesteytingen til forventede klimaendringer og er spesielt oppmerksom på dette i arealplanleggingen, forvaltningen av kommunaltekniske anlegg, og i bevaringen av viktige kulturminner.

Kommuneplanen inneholder også overordnede føringer der det vises både til nasjonale føringer og FNs bærekraftsmål. Regjeringen legger her vekt på at vi som storsamfunn står overfor fire store utfordringer:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Bærekraftmålene reflekterer de tre dimensjonene i bærekraftig utvikling: klima og miljø, økonomi og sosiale forhold.

Mål 13 i kommuneplanen er å handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem

Den nasjonale oppfølgingen av Parisavtalen vil danne grunnlag for oppfylging av FNs bærekraftsmål 13. Norge har en betinget forpliktelse om å redusere utslipp av klimagasser i 2030 med minst 40 prosent sammenliknet med 1990.

Klima, energi og miljøplan vil sette klimaarbeid på dagsorden både internt i kommuneorganisasjonen og ut mot samfunnet.

Arbeidet med klima, energi- og miljøplanen for Hustadvika kommune

Forslag til mål i perioden 2022-2025:

Hovedmål:

- Hustadvika kommune reduserer klimagassutslipp. (Norge har en betinget forpliktelse om å redusere utslipp av klimagasser i 2030 med minst 40 prosent sammenliknet med 1990).
- Hustadvika kommune skal sørge for effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i kommunal bygningsmasse og i kommunen for øvrig.
- Hustadvika kommune har miljøvennlige funksjonelle offentlige bygninger
- Hustadvika kommune tilpasser seg forventede klimaendringer
- Hustadvika kommune har jord, vann og luft med gode kvaliteter
- Hustadvika kommune bevarer naturmangfoldet og verdifull natur
- Hustadvika kommune forvalter naturressurser bærekraftig og langsiktig, med et særskilt fokus på langsiktig vern av arealer til matproduksjon.

Forslag til fokusområder:

For å nå hovedmålene foreslås noen viktige fokusområder i klima, energi og miljøarbeidet:

- Mobile klimautslipp
- Stasjonære klimautslipp
- Energibruk innenfor bygg og eiendom
- Forurensning til vann og jord
- Landbruk

Plan for medvirkning og framdrift:

Arbeidet med klima, energi og miljøplanen starter opp nå med vedtak av denne saken. Det settes ned en administrativ arbeidsgruppe ledet av kommunalsjefen innen samfunnsplanlegging. Hovedutvalg teknisk, miljø og næring vil involveres spesielt gjennom planprosessen. Det vil bli åpnet for innspill om konkrete klimatiltak som ønskes i Hustadvika kommune. Disse tiltakene blir et viktig grunnlag for handlingsprogrammet.

Det legges opp til en bred medvirkning som involverer relevante myndigheter, etater og organisasjoner, kommunale enheter i Hustadvika kommune.

Hustadvika kommune er med i Klimanettverk Romsdal sammen med Molde, Rauma, Aukra, Vestnes kommuner. Kommunene kan søke tilskudd til nettverket for kompetanseheving, erfaringsdeling og samarbeid om tiltak for klimagassreduksjon og omlegging til lavutslippssamfunnet. For tiden jobbes det bl.a. med å anskaffe et felles verktøy til klimabudsjettering og klimaregnskap. Klimabudsjett er et styringsverktøy for å oppnå målfestede kutt i klimagassutslipp. Klimabudsjettet gir en oversikt over kommunens utslipp og viser hvordan utslippsmålene skal nås, hvilke tiltak som blir iverksatt og hvem som er ansvarlig for gjennomføring. I tillegg vil et klimabudsjett ofte vise hvordan man ligger an med tiltakene gjennom rapportering på fjorårets klimabudsjett. Klimaregnskapet viser status for klimagassutslippene. Utslppsregnskap er bærebjelken i klimabudsjettet. Et klimabudsjett skal gi oversikt over kommunens utslipp og gjøre det mulig å sammenligne utslippene fra år til år, slik at man kan vurdere effekten av iverksatte klimatiltak. På Miljødirektoratets hjemmesider finnes regnskap for klimagassutslipp i alle landets kommuner og fylkeskommuner tilbake til 2009. Med dette verktøyet på plass, vil det gi kommunene mye bedre styring på klimaarbeidet.

Både behovet for kapasitet og kompetanse tilsier at Hustadvika kommune må kjøpe inn ekstern hjelp til bistand i arbeidet.

I klima-, energi- og miljøplanen skal det defineres kriterier som skal legges til grunn for prioritering. I handlingsprogrammet skal også alle foreslåtte tiltak gjennomgås og systematiseres i en prioriteringsliste.

Planen skal legges ut til offentlig ettersyn. Sluttbehandling av Klima, energi og miljøplanen forventes våren 2022. Klima, energi og miljøplanen skal vedtas av Hustadvika kommunestyre.

Vurdering

Kommunedirektøren mener arbeidet med klima, energi og miljøplanen må starte opp nå, da dette er et viktig bidrag inn i utviklingen av Hustadvika-samfunnet. En bærekraftig utvikling i lokalsamfunnet betinger at det jobbes med kontinuerlig innsats for klima, energi og miljø i kommunen. En

klima-, energi- og miljøplan med klimabudsjett vil være en nødvendig del av dette arbeidet.

Kommunedirektøren anbefaler at arbeidet med klima, energi og miljøplanen for Hustadvika kommune 2022- 2025 starter opp med vedtak av denne saken